

Tw. Niech $a, b, c \in \mathbb{Z}$. Wtedy równanie

$$ax + by = c$$

ma rozwiązanie $x, y \in \mathbb{Z}$

$\leftrightarrow$

$$\text{NWD}(a, b) \mid c$$

ELEMENTY ODWRACALNE PIĘRSCIENIA.

GRUPA $\mathbb{Z}_n^*$

Def. Niech $(P, +, \cdot)$ pierścień z 1, elementem neutralnym mnożenia.

Element $a \in P$ nazywamy odwracalnym, gdy istnieje $b \in P$, że $a \cdot b = 1 = b \cdot a$

Np. Elementy odwracalne w $(\mathbb{Z}, +, \cdot)$ to 1 i (-1).

Ozn. Zbiór elementów odwracalnych $(P, +, \cdot)$ oznaczamy P^* .

$$P^* = \{a \in P : (\exists b \in P) a \cdot b = b \cdot a = 1\}$$

Tw. Niech $(P, +, \cdot)$ pierścień z 1. Wtedy

$(P^*, \cdot)$ jest grupą

D-d. 10): $\bullet$ jest działaniem na P^* :
($\forall a, b \in P^* \quad a \cdot b \in P^*$)

Niech $a, b \in P^*$ tzn istnieją $a', b' \in P$

także, że $a \cdot a' = b \cdot b' = 1$
 więc $(a \cdot b) \cdot (b' \cdot a') \stackrel{f}{=} a \cdot (b \cdot b') \cdot a' = a \cdot 1 \cdot a' = a \cdot a' = 1$
 zatem $a \cdot b \in P^*$

(1) $\circ$ jest łączne w P^* bo jest łączne w P .

(2) $1 \in P^*$ bo $1 \cdot 1 = 1$

(3) $\forall a \in P^* \quad a^{-1} \in P^*$:

Show $a \in P^*$ to $\exists b \quad a \cdot b = b \cdot a = 1$

to b jest elementem odwrotnym do a .

Show także jest prawdziwe to $b = a^{-1}$.

Wtedy $a^{-1} \cdot a = 1 = a \cdot a^{-1}$ więc $a^{-1} \in P^*$

$0 + 1 + 2 + 3 : (P^*, \circ)$ jest grupą.

□

Przykład: $(\mathbb{Z}, +, \circ)$. Wtedy $\mathbb{Z}^* = \{a \in \mathbb{Z} : (\exists b \in \mathbb{Z}) ab = 1\}$
 $= \{a \in \mathbb{Z} : \frac{1}{a} \in \mathbb{Z}\}$

Zatem: $(\{-1, 1\}, \circ)$ jest grupą. $= \{1, -1\}$
 $\cong C_2$

• Grupa $\mathbb{Z}_n^*$:

Przykład $n=6$. $\mathbb{Z}_6 = (\{0, 1, 2, 3, 4, 5\}, +, \circ)$

Elementy odwracalne:

0	NIE	3	NIE
1	TAK	4	NIE
2	NIE	5	TAK $5 \cdot 5 = 1$

TW. Niech $n \in \mathbb{N}^+$. Element $a \in \{0, 1, 2, \dots, n-1\}$
 element odwrotny w pierścieniu $\mathbb{Z}_n \iff \text{NWD}(a, n) = 1$.

Dowód $\rightarrow$: Niech a element odwrotny w $\mathbb{Z}_n$
 to istnieje $x \in \mathbb{Z}_n$: $a \cdot x = 1$

$$(\exists y \in \mathbb{Z}) \quad a \cdot x = n \cdot y + 1$$

$$a \cdot x - n \cdot y = 1$$

$$\text{oznaczenie } y' = -y \quad a \cdot x + n \cdot y' = 1$$

Równanie ma rozwiązanie $x, y' \in \mathbb{Z}$

Wobec (TW): $\text{NWD}(a, n) \mid 1$

$$\text{Wobec } \text{NWD}(a, n) = 1$$

$\leftarrow$: Niech $a \in \mathbb{Z}_n$ taki że $\text{NWD}(a, n) = 1$

Wtedy (TW) istnieje równanie $ax + ny = 1$ ma rozwiązanie,

$$x, y \in \mathbb{Z}.$$

$$\text{Niech } b = x \pmod{n}$$

$$\begin{aligned} \text{Wtedy } a \cdot b &= a \cdot x = a \cdot x \pmod{n} = ax + ny \pmod{n} \\ &= 1 \pmod{n} = 1. \quad \square \end{aligned}$$

Przykład: 7^{-1} w $\mathbb{Z}_{12}$:

$$7^{-1} = x \quad \text{toż } 7 \cdot x = 1 \quad \text{toż } (7 \cdot x) \pmod{12} = 1$$

$$\text{Wobec } \exists y \in \mathbb{Z} \quad 7x = 12y + 1$$

$$7x - 12y = 1$$

$\text{NWD}(12, 7)$

$$\text{AE: } (12, 7) \rightarrow (7, 5) \rightarrow (5, 2) \rightarrow (2, 1) \rightarrow (1, 0)$$

$$\begin{aligned} 1 &= \underline{5} \cdot 1 - \underline{2} \cdot 2 = \underline{5} \cdot 1 = (7 - 5) \cdot 2 = \underline{7} \cdot (-2) + \underline{5} \cdot 3 = \\ &= \underline{7} \cdot (-2) + (12 - 7) \cdot 3 = 12 \cdot 3 + 7 \cdot (-5) \end{aligned}$$

$$7 \cdot (-5) + 12 \cdot 3 = 1$$

$$x = (-5)$$

$$b = (-5) \bmod 12 = 7.$$

$$\text{Spr: } 7 \cdot 7 \equiv 49 \pmod{12} = 1$$

Wniosek. $\mathbb{Z}_n^* = (\{k \in \{0, \dots, n-1\} : \text{NWD}(n, k) = 1\}, \cdot_n)$
jest grupą.

Przykłady:

$$\mathbb{Z}_{12}^* = (\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11\}, \cdot_{12}) = (\{1, 5, 7, 11\})$$

Uwagi: $\mathbb{Z}_{12}^*$ jest grupą pierścienia

$$\begin{cases} \circ \text{Ord}(5) = 2, \text{Ord}(7) = 2, \text{Ord}(11) = 2. \\ \circ |\mathbb{Z}_{12}^*| = 4 \end{cases}$$

$$\mathbb{Z}_{12}^* \cong C_2 \times C_2.$$

LICZBY PIERWISZE.

Def: Liczba $p \in \mathbb{N} \setminus \{0, 1\}$ jest pierwsza, gdy
 $(\forall n \in \mathbb{N}) n | p \rightarrow (n = 1 \vee n = p)$.

2, 3, 5, 7, 11, 13, ...

Fakt. Dla każdej liczby naturalnej $n \geq 2$ istnieje liczba pierwsza p , taka że $p | n$.

D-d: Zażądaj niewprost, że istnieje liczba naturalna $n > 2$ nie podzielna przez żadną liczbę pierwszą.

Zauważmy że n nie jest liczbą pierwszą

Wtedy $n = n_1 \cdot n_2$ gdzie $n_1, n_2 > 1$

Wtedy n_1 i n_2 nie są podzielne przez żadną liczbę pierwszą:

(bo gdyby np: $p \mid n_1$ to $n_1 = p \cdot k$, wtedy $n = p \cdot k \cdot n_2$ $\Rightarrow p \mid n$).

.. dalej: $n_2 = n_3 \cdot n_4$ n_3, n_4 nie podzielne przez żadną liczbę pierwszą.

Wtedy ciąg $n_1, n_2, n_3, n_4, n_5, \dots$ jest nieskończonym ciągiem malejącym.

Skonieczności z zeszłego dowodu porządku WO. $\square$

$$n = n_1 \cdot \bar{n}_2 \\ n_1 \cdot n_3 \cdot \bar{n}_4 \\ n_1 \cdot n_3 \cdot n_5 \cdot \bar{n}_6$$

TW Euklidesa

Istnieje nieskończenie wiele liczb pierwszych.

D-d Niewprost żądaj, że jest tylko skończenie wiele liczb pierwszych.

Nech $\{p_1, p_2, \dots, p_n\}$ zbiór wszystkich liczb pierwszych.

Nech $M = p_1 \cdot p_2 \cdot \dots \cdot p_n + 1$

Wtedy
($\forall i=1 \dots n$) $p_i \nmid m$ (bo: $m \pmod{p_i} = 1$)

Zatem m nie dzieli się, dzieli się przez żadną
liczbę pierwszą. Sprzeczność $\square$

TW. Każde liczbę naturalną $n \geq 2$ jest iloczynem
liczb pierwszych.

D-d Należy pokazać, że $\forall n \geq 2 \exists p_1, p_2, \dots, p_k$
pierwsze

$$n = p_1 \cdot p_2 \cdot \dots \cdot p_k$$

Indukcja wzdłuż n .

(*) Załóżmy że każde liczbę naturalną $2 \leq m < n$
jest iloczynem liczb pierwszych

Rozważmy liczbę $n+1$:

I $n+1$ jest pierwsza. Wtedy OK.

II $n+1$ nie jest liczbą pierwszą.

Wtedy istnieją liczby naturalne, $m_1, m_2 \geq 2$

$$\text{ze } m_1 \cdot m_2 = n+1$$

Wtedy $m_1, m_2 \leq n$

Wiec z założenia (*) istnieją liczby pierwsze

$p_1 \dots p_k, q_1 \dots q_l$ takie że

$$m_1 = p_1 \cdot p_2 \cdot \dots \cdot p_k \quad \text{oraz} \quad m_2 = q_1 \cdot q_2 \cdot \dots \cdot q_l$$

$$\text{Wtedy } n+1 = m_1 \cdot m_2 = p_1 \cdot p_2 \cdot \dots \cdot p_k \cdot q_1 \cdot \dots \cdot q_l$$

jest rozkładem $n+1$ na iloczyn liczb pierwszych. $\square$